

Respons

Myanmar: Navn og navnetradisjoner

- Kan en person fra Myanmar ha bare fornavn, og ikke etternavn?
- Kan en ha samme navnet to ganger etter hverandre?
- Er det vanlig å ha kallenavn?
- Er det vanlig å ha prefiks/tittel foran navnet?
- Endrer kvinner navn ved ekteskapsinngåelse?
- Kan en endre navn i løpet av livet?
- Har rohingyaer muslimske eller burmesiske navn?

Innledning

Myanmar er et av verdens etnisk mest mangfoldige land. Myndighetene anerkjenner 135 ulike folkegrupper som borgere av landet (IRIN 2012; U.S. Department of State 2015, s. 29). Den desidert største gruppen er burmanere (*Burman*), også kalt bamar. Burmanere utgjør nærmere 70 prosent av befolkningen, og snakker det offisielle språket burmesisk (*Burmese*) (CIA 2015).

Denne responsen omtaler fortrinnsvis navn og navnetradisjoner for burmanere. Det er mulig at mye av det samme også gjelder for andre folkegrupper, noe det er vanskelig å ha oversikt over i et så etnisk mangfoldig land, hvor burmanere og det burmesiske språk er dominerende.

Etternavn

Ulike kilder slår fast at en i all hovedsak ikke benytter etternavn¹ i Myanmar (Nwe 2003, s. 4; Utne 2007; IOM 2008, s. 21; IOM, møte i Bangkok 2009; Norges ambassade i Bangkok, møte 2009; Kyaw 2014; Fannemel & Willix 2015). Selv om Myanmar ble styrt av britene i 124 år², skal det aldri ha blitt forsøkt å institusjonalisere bruk av etternavn (Kyaw 2014). Enkelte, ofte personer med nære forbindelser til vestlig kultur, har imidlertid gradvis begynt å

¹ Vel så dekkende er «slektsnavn» og/eller «familienavn» (*family name*).

² Den gang Burma.

ta i bruk noe som kan karakteriseres som etternavn (familienavn). Et eksempel er nobelprisvinner Aung San Suu Kyi, som er datter av Aung San (Fannemel & Willix 2015). Ifølge Utne (2007) ved Universitetet i Bergen³ har det de siste tiårene blitt vanligere å føre ett eller flere navn fra foreldrene videre til barna, og i enkelte tilfeller utvikler disse seg videre til faste etternavn.

Mange land, herunder Norge, har datasystemer som fordrer både for- og etternavn under personalia (Utne 2007; Norges ambassade og IOM i Thailand, møter i Bangkok 2009). For å tilfredsstille kravet om etternavn i slike tilfeller, vil personer fra Myanmar ofte gjøre en av følgende:

- a) Finne på et etternavn. Ofte vil det være et navn som vedkommende har en tilknytning til, så som et av foreldrenes navn eller navn på stedet en kommer fra.
- b) Benytte ett av (for)navnene sine, som oftest det siste, som etternavn.
- c) Registrere fornavnet sitt to ganger, i de tilfeller en kun har ett navn, slik at dette blir både for- og etternavn (for eksempel Win Win).

Det at en person har samme navn to ganger etter hverandre, er også omtalt i denne responsen under overskriftene *Samme navn to ganger*, *Kallenavn* og *Tittel/navneprefiks*.

Fornavn

Ifølge Utne har en person fra Myanmar vanligvis fra ett til fire navn. De samme navnene blir ofte brukt for begge kjønn. Uavhengig av antall navn en har, er det eller de å betrakte som fornavn (Utne 2007). Fravær av etternavn innebærer at nære familiemedlemmer kan ha helt ulike navn. Personers navn vitner dermed som oftest ikke om at de er i slekt, selv om de er så nære slektninger som søsken eller foreldre og barn.

Astrologi har stor betydning for navnevalget, og ukedagen et barn blir født på bestemmer normalt hvilke første bokstaver det skal være i navnet (Utne 2007; IOM 2008, s. 21). For eksempel viser et navn som «Zaw Min» at vedkommende ble født på en tirsdag, fordi det for de som er født på denne ukedagen er vanlig å bruke stavelser som «sa» eller «za» i navnet (IOM 2008, s. 21).

Samme navn to ganger etter hverandre

Det er ikke bare møtet med andre lands datasystemer som gjør at noen burmesere har samme navn gjentatt to ganger (jf. punkt c over). I henhold til Utne (2007), er det ikke uvanlig å ha to like navn etter hverandre i Myanmar. En person kan da ha to like navn og ingen flere, eller vedkommende kan ha to like navn etter hverandre, som er kombinert med ett eller flere andre navn. I det sistnevnte tilfellet, kan de to like navnene stå først, sist eller i midten. Utne viser til en rekke eksempler fra burmesiske navnelister, som inneholder alle de nevnte mulighetene. I det følgende listes noen av disse (alfabetisk):

- Aung Aung Win
- Hla Hla
- Hnin Hnin Aye

---

³ Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studium.

- Kyawt Kay Kay Khine
- Maung Maung Soe
- Mya Mya Aye
- Nance Aye Aye Yu
- Nge Nge Shein
- Nyo Nyo Aung Kyaw
- Wunn Htet Htet

Kallenavn

Ifølge Kyaw (2014)⁴ har mange burmesere et kalle-/kjælenavn, og som oftest har en fått dette i barndommen. Et slikt kjælenavn er ofte, men ikke alltid, basert på ens eget navn. Det kan også være en repetisjon av et navn, som for eksempel *Aung Aung* for en person som heter Aung.

Dermed **kan** det som fremstår som to like navn etter hverandre, være ett navn og ett kjælenavn som begge er det samme.

Tittel/navneprefiks

I Myanmar er det utstrakt bruk av navneprefiks, en slags tittel før navnet. Det som fremstår som to like navn etter hverandre, **kan** også være ett navn med en tittel foran som er det samme som navnet. Ifølge Utne (2007) kan det i mange tilfeller være uklart hvilken bruk som gjelder, altså om noe er en tittel eller et navn.

Under er en liste med eksempler på titler/navneprefiks for henholdsvis kvinner og menn (Utne 2007).

<i>For kvinner</i>	<i>For menn</i>
Daw – voksen kvinne	U – voksen mann
Ma – ung kvinne, jente	Ko – ung mann, eller brukt av en eldre person om en mann som er yngre
Mai	Maung – gutt, eller brukt av en eldre person om en mann som er yngre
Shin	Ko Yin
Thakinma	Thakin
Yemay	Yebaw
Sayama	Bo

⁴ Kyaw (2014) skriver forholdsvis omfattende om burmesiske navn på sin blogg. Han ser ikke ut til å ha noen formell kunnskap om temaet ut over det å ha stor interesse og lidenskap, samt burmesisk opphav. Landinfo har valgt å bruke Kyaw som kilde, både fordi han fremstår som kunnskapsrik, er universitetsutdannet, og fordi det er et begrenset kildetilfang på temaet.

Kyaw forteller at han ikke har noe særlig kjennskap til navnetradisjoner blant de etniske minoritetene, og at det han skriver om navn refererer seg til burmanere (bamar) og språket burmesisk.

Det burmesiske språket bruker ulike titler i ulike livsfaser, som ung eller eldre, og/eller etter den status en har i forhold til andre (Utne 2007; IOM 2008, s. 21; Kyaw 2014). For eksempel blir Aung San Suu Kyi omtalt som Daw Aung San Suu Kyi, med prefikset «Daw» som gis til en eldre og/eller høyt respektert kvinne i Myanmar (IOM 2008, s. 21). Et annet eksempel er bruken av prefikset «Maung», som betyr gutt/ynge bror; en gutt blir kalt Maung til han er rundt 20 år, mens en eldre mann vil kalle en som er mye yngre enn seg selv for Maung. Videre vil en jordeier også tiltale en som forpakter jorden som Maung, det samme vil en forretningsmann kalle en arbeider (Kyaw 2014). Tittelen Maung kan altså brukes for en som er eldre enn 20 år, men han vil da enten være mye yngre enn den som tiltaler ham eller i en underordnet sosial posisjon i forhold til den andre.

Ifølge IOM (2008, s. 21) har hver etnisk gruppe sitt eget prefikssystem. IOM nevner som eksempel at blant Karen-folket blir mange menn tiltalt med «Saw», mens tittelen for eldre og respekterte kvinner er «Naw».

Bruk av titler/navneprefiks i Myanmar fremstår som utbredt. IOM (2008, s. 21) hevder at det vanligvis vil bli oppfattet som uhøflig å utelate navneprefiks.

Navneendring – ved ekteskapsinngåelse og/eller ved andre anledninger

I Myanmar skifter en normalt ikke navn i løpet av livet, heller ikke når en gifter seg (Nwe 2003, s. 4; Utne 2007). I Myanmar er (burmanske) navn personlige og knyttet til egen identitet. Som nevnt har astrologi, og hvilken ukedag en er født, betydning for det navnet en får. Videre er det ikke vanlig å ha familienavn/etternavn. Dermed er det ikke naturlig å ta ektefellens navn ved ekteskapsinngåelse (Nwe 2003, s. 4).

I Myanmar er en likevel ikke bundet til navnet sitt, og kan lovlig og enkelt endre det. En grunn til å ville endre navn, kan være etter astrologiske råd (Kyaw 2014).

Blant enkelte etniske grupper i Myanmar skal det være vanlig å endre navn i løpet av livet, gjerne flere ganger. Navneendringen skal da som regel være forbundet med store og viktige hendelser, og en skifter således navn gjennom ulike faser av livet (Utne 2007; IOM møte i Bangkok 2009).

Navn for rohingyaer

Rohingyaer er en muslimsk minoritetsgruppe i Myanmar.⁵ Det vanligste er at rohingyaer har muslimske navn. De kan imidlertid også ha burmesiske navn, noe som vil være tilfelle for blant annet rohingyaer som har gått på offentlig skole. I tillegg vil de ofte ha et muslimsk navn, som er det opprinnelige. Noen rohingyaer vil dermed kunne ha både muslimsk og burmansk navn, og kan benytte de ulike navnene ved ulike anledninger (FN-organisasjon B i Myanmar, møte i Yangon 2012; UNHCR, møte i Cox's Bazar 2014). Muslimske og burmesiske navn benyttes neppe sammen, bare hver for seg.

---

⁵ For mer om rohingyaer vises det bl.a. til følgende to temanotat fra Landinfo: *Myanmar: Rohingyaer* og *Bangladesh: Rohingyaer*, begge fra desember 2014. Se www.landinfo.no.

Et eksempel på en rohingya fra Myanmar som har fremstått i offentligheten med burmesisk navn, og ikke muslimsk, er Wai Wai Nu. Under et besøk i Norge i 2015 ble hun intervjuet på NRKs utenriksmagasin Urix⁶ om situasjonen for rohingyaer i Myanmar.

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnet er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- CIA, dvs. Central Intelligence Agency (sist oppdatert 30. desember 2015). *The World Factbook - Burma*. Washington D.C.: CIA. Tilgjengelig fra <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/bm.html> [lastet ned 5. januar 2016]
- Fannemel, E. & Willix, K. A. (2015, 3. august). Å ta mannens etternavn er en moderne greie. *Aftenposten*. Tilgjengelig fra <http://www.aftenposten.no/nyheter/iriks/-A-ta-mannens-etternavn-er-en-moderne-greie-8102788.html> [lastet ned 24. november 2015]
- IOM, dvs. International Organization for Migration (2008, desember). *Overføringsflyktninger fra Myanmar. Teksthefte for kulturorientering*. Oslo: IOM. Tilgjengelig fra http://www.iom.no/images/Pubs/Myanmar_landprofil_03_12.pdf [lastet ned 24. november 2015]
- IRIN (2012, 16. november). Briefing: Myanmar's Rohingya crisis. *IRIN News*. Tilgjengelig fra <http://www.irinnews.org/report/96801/briefing-myanmar-s-rohingya-crisis> [lastet ned 17. november 2015]
- Kyaw, A. H. (2014, 28. mai). Burmese Personal Names. Part 1: Burmese personal names - Introduction. *Fifty Viss* [blogg]. Tilgjengelig fra <https://viss.wordpress.com/2014/05/28/part-1-burmese-personal-names-primer/> [lastet ned 24. november 2015]
- Nwe, T. T. (2003, februar). Gendered Spaces: Women in Burmese Society. *Transformations*, (6). Tilgjengelig fra http://www.transformationsjournal.org/journal/issue_06/pdf/nwe.pdf [lastet ned 24. november 2015]
- U.S. Department of State (2015, 25. juni). *Country Report on Human Rights Practices for 2014 - Burma*. Washington D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <http://www.state.gov/documents/organization/236640.pdf> [lastet ned 17. november 2015]

---

⁶ Se <https://tv.nrk.no/serie/urix/NNFA53052615/26-05-2015>.

- Utne, I. (2007, 15. mai). *Burmesiske navn. Supplement til lista «navn som har tradisjon i en kultur som ikke skiller mellom fornavn og etternavn»*. Bergen: Universitetet i Bergen, Nordisk institutt. Tilgjengelig fra http://folk.uib.no/hnoi/avn/freg/lister/Myanmar_Burma.htm [lastet ned 24. november 2015]

Muntlige kilder

- FN-organisasjon B i Yangon, Myanmar. Møte i Yangon 13. november 2012.
- IOM, dvs. International Organization for Migration, Regional Office for Southeast Asia. Møte i Bangkok 6. oktober 2009.
- Norges ambassade i Bangkok. Møte i Bangkok 6. oktober 2009.
- UNHCRs avdelingskontor (*Sub-Office*) i Cox's Bazar, Bangladesh. Møte i Cox's Bazar 7. mars 2014.

© Landinfo 2016

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.